

İletişim ve Bilgi Teknolojileri İçin Yeni Bir Ekosistem Arayışı

BİLİŞİM TOPLUMU'NA DOĞRU TÜRKİYE...

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından 25 Mayıs 2016 tarihinde “Bütün Yönleriyle 4G ve Haberleşme Teknolojisinin Geleceği” başlıklı çalıştay düzenlendi.

EMO Basın- Teknolojik gelişmelere paralel olarak günlük yaşam alışkanlıklarımız, bilgiye erişim ve bilgiyi kullanım biçimlerimiz hızla değişiyor. Hızlı teknolojik ilerlemeler; gelişmiş, gelişmekte olan ve geri kalmış ülke ayrımını körüklerken, yeryüzündeki gelir adaletsizliğini ve gelişmişlik farkını gösteren makası da artırıyor.

İnsanlığın yerleşik hayata geçmesiyle başlayan Tarım Toplumu, sanayi devrimiyle büyük bir dönüşüm yaşamıştır. Sanayi Devrimi'nden sonra özellikle elektrik ve elektronik alanında yaşanan gelişmeler yeni toplumsal dönüşümün altyapısını oluşturmuştur. İletişim sektöründe yaşanan gelişmeler önceleri “İletişim Çağı” olarak adlandırılırken; iletişim ve bilgi arasındaki bağların giderek kuvvetlenmesi, iletişim ve bilgi teknolojilerinin yarattığı bilgi paylaşım ortamları, belki de iki sözcüğün birleşimiyle Bilişim Toplumu’nu gündemimize oturttu.

İletişim teknolojilerindeki gelişmeler, tüm dünyada sermayenin küresel bir biçimde yayılımını sağlarken, finansal piyasaların da ekonominin merkezine konulmasında etkili bir araç olarak kullanıldı. Enerjisiz bir dünya düşünülemezken, artık ekonominin itici gücü olarak bilgiden söz ediyoruz. Bugün bilgi toplumu da “büyük veri” kavramıyla daha büyük bir dönüşüme doğru yol alıyor. Büyük veri kavramıyla birlikte bilişim toplumu daha da öne çıkıyor. Dil Derneği “bilişim” sözcüğünü “Bilimsel, toplumsal, sanatsal, eko-

nomik ve teknik bilgilerin bilgisayarda değerlendirilmesi, bölümlendirilmesi, saklanması, erişilebilmesi ve yayılması yöntemlerini konu edinen bilim dalı” olarak tanımlıyor.

Ülkemizin iletişim teknolojilerindeki yatırım ve ilerleme atağının özelleştirme ve serbestleştirme politikalarıyla sekteye uğraması, teknolojiyi üreten değil tüketen bir ülke olunması tek başına yeterince büyük bir sorunken, bugün iletişim ve bilgi teknolojilerini kullanımda geri kalma ve bu açıdan toplumda artan uçurum geleceği de tehdit eden bir unsur olarak öne çıkıyor. Bu durumu değerlendiren Elektrik Mühendisleri Odası, iletişim ve bilgi teknolojileri alanında çalışanların meslek örgütü olarak, ülkemizin bilişim toplumunda geri kalmaması, ilerleme sağlayabilmesi için nasıl bir dönüşüm yaşanması gerektiğini değerlendirmek üzere çeşitli çalışmalar yürütüyor.

Bu kapsamda Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından İstanbul’da 25 Mayıs 2016 tarihinde “Bütün Yönleriyle 4G ve Haberleşme Teknolojisinin Geleceği” başlıklı çalıştay düzenlendi. Mobil haberleşme alanındaki gelişmeler, fiber altyapı sorunu, iletişim teknolojilerinin yayıncılık alanına etkileri, büyük verinin yarattığı olanaklar ve veri güvenliği ile ilgili yaşanan sıkıntıların ele alındığı çalıştayda, iletişim teknolojilerinde ilerleme sağlanabilmesi için bütüncül yaklaşımla bir ekosistem oluşturulması gerektiği vurgulandı.

Altyapı sorunları ve cep telefonu işletmecilerinin faaliyetleriyle ilgili sunum ve görüşlerin ardından söz alan Kadir Has Üniversitesi Yeni Medya Bölümü'nde Öğretim Görevlisi İsmail Hakkı Polat iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin yakalanabilmesi için ekosistem oluşturulması gerekliliği üzerinde durdu. Polat, altyapı ve arz sorunlarının dışında talep tarafına dikkat çekerek başladığı konuşmasında; ister 4. Nesil (N=G-Generation) ister 4.5N denilsin yeni teknolojinin getirdiği en önemli avantajı, "kullanıcının ve kurumların üretimine olanak sağlayacak kısım" olarak nitelendirdi. Kullanıcıların ürettikleri içerikleri ya da verileri yükleme hızına dikkat çekerek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Yani upload (yükleme) 5 megabit, download (indirme) 50 gibiydi, 25'e 3 alıyorduk biz. 4.5G'de bu, aslında hep 250, 400 falanlar deniliyordu, 100'ü zor görüyorsunuz şu anda. Biraz daha artacak gibi; 2 katına çıkıyor. Ama upload'a baktığımızda, 50'leri falan görüyorsunuz şu anda. Dolayısıyla bir anda 3'ten 50'ye çıktığımız bir şey var."

Katma Değerli Hizmet Vurgusu

Görüntülü görüşme ile ön plana çıkması beklenen 3N sürecinde ise whatsapp'ın öne geçtiğine dikkat çeken Polat, cep telefonu işletmecilerinin konumunun ise veri taşıyıcılığına sıkışmış olduğunu belirterek, Facebook ve Google tarafından yapılan atılımlara işaret etti. Polat, "Yani bu kadar dünyada üretme ihtiyacı olan, bu talebi tüketici ve kurumlar bazında zaten gıcıklayan bir sürü firma varken, burada kimse bizim fiber altyapımızı geçirmemizi falan beklemez. Endüstri 4.0'dan nesnelere İnterneti'ne, yapay zekayı konuşuyoruz. Hiç kimse beklemez. O zaman, yerli falan hiçbir şey kalmaz" diye konuştu.

Günümüz dünyasında oyuncuların temel ilgi noktalarının "Ben bu datayı nasıl saptıracağım?" sorusuna odaklandığını anlatan Polat, bunun iki yolu olduğunu ve bir tanesinin mevcut Facebook, Google gibi noktalarda daha fazla tüketim olması olarak açıkladı. "Bu ilk senaryoda, hem operatörler uzun vadede kazançlı çıkmaz, hem geliştirmez" diyen Polat, bu görüşünü şöyle ayrıntılandırdı:

"Çünkü veriyi eğer ekonominin, yeni ekonominin akar-yakıtı gibi düşüneceksek; o zaman nasıl şimdi benzin alıyorsunuz, enerji olarak kullanıyorsunuz, oradan bir katma değer yaratıyorsunuz, bu veriyi de katma değerler yaratmamız lazım. Yani ikinci kısım çok daha önemli ülke açısından. Dolayısıyla veriyi vereceksiniz, aynı benzin gibi tüketilecek; ama orada, tekstil sektöründeki gibi yüzde 10 kârla değil; mesela, yemek sepeti gibi, diğer katma değerli hizmetler gibi, şirketler Endüstri 4.0'a geçerek ya da hizmet sektörü farklı şeylere geçerek yapacağı hikayelerde, nesnelere İnterneti'ne geçerek yüksek katma değerler üretecek bir ekosistem kurmamız lazım. Bu ekosistem oto sanayiye hizmet edecek, enerjiye hizmet edecek, bütün üretim sektörüne, tüm tüketim sektörüne, hizmet sektörüne motor olacak bir ekosisteme ihtiyacımız var."

Donanıma Değerli İnsana Yatırım

Burada kısa vadeli abone sayısına endeksli hedeflemelerin yanlış olduğunu ifade eden Polat, "Senin hedefin 3 milyon abone değil; 3 bin tane ya da 30 bin tane iş ortağın olması lazım, şirketi var etmen lazım. Ancak bunun üzerinden büyürsün" dedi.

İsmail Hakkı Polat; sürekli makineye, donanıma yatırım yapıp, insana yatırım yapılmadığı için oradaki bütün donanım

ve yazılımın çok etkin kullanılmadığı bir ortamın oluştuğuna dikkat çekerek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Dolayısıyla dijitalleşmeyle dijital dönüştürme arasındaki fark bu. İnsana, kültüre yatırım yapmadığımız zaman, organizasyonu o şekilde değiştirmediniz zaman, o makineler orada gelir, sadece atıl olarak kalır. Ne yapıyorsunuz; 2 kere 2'yi 4 yapıyorsunuz. Sen oradan 2 kere 2'yi ya da 2'nin üzerinde bir şeyi yapan bir sistem yaratabiliyor musun, bunu kodlayabiliyor musun, bunu tasarlayabiliyor musun? Böyle bir mantalite yok ki. Dolayısıyla burada yapılması gereken şey, bu işi ta en altından, eğitim noktasından ele almak."

Konuşmasına İngiltere örneği vererek devam eden Polat, e-devlet olma yolundaki ilk 5 devletten bir tanesi olan ve 2025 hedefini dijital ülke olmak olarak koyan İngiltere'de Milli Eğitim Bakanlığı'na yetersiz altyapısı nedeniyle insanların gerekli teknolojiyi kullanacak donanımla yetişemedikleri, bu nedenle yatırımların atıl kalacağı eleştirisinin yapıldığını aktardı. Polat, British Telekom Genel Müdürü'nün "Biz 3 yıldan beri yaklaşık 3 milyar poundluk altyapı yatırımı yaptık ve ülkenin bizim tarafımızdaki yüzde 90'ını fiber altyapıyla donattık. 2020 yılında, ülkenin tamamında her bireyin 500 megabit kullanabileceği altyapımız hazır. Ama artık 2016 yılından itibaren altyapı yatırımı yapmıyoruz. British Telekom'un bütün yatırım bütçesini eğitim içerikli sosyal projelere ayıracağız" yönündeki açıklamasına dikkat çekti.

İsmail Hakkı Polat, konuşmasını şöyle sonlandırdı:

"Eskiden, 20. Yüzyıl'da hepimiz enerji ve büyük çok-kululu şirketlere çalışırdık ya, bunların artık Google, Facebook gibi şirketler olacağı ve hepimizin bunların değerlerine su taşıyacağımız bir dönem gelebilir. O yüzden de bu işi içerikten başlayarak, telekom operatörlerinin ekosistemi, düzenleyicilerin bütün bunların hepsinin alt yapısını yaptığı ve bir plan, strateji, politikayla gitmemiz lazım. Aksi takdirde işimiz zor diyeyim."

Çalışmaya katılan konuşmacılar da söz olarak nasıl bir ekosistem kurulabileceğine dair görüşlerini kısaca aktardılar. Dünyada altyapı üreticilerinin kazançlarının azalmasına paralel olarak sayıca da azaldıklarına, işletmecilerin altyapı üreticilerinden daha fazla kazanmakla birlikte şimdi de işletmecilerin üzerlerinden geçen servislerin daha fazla kazançlı durumda olduklarına dikkat çekildi. Bu durumda cep telefonu işletmecilerinin katma değerli hizmetlere yönelip yönelmemesinin gerekli ekosistemi yaratıp yaratmayacağı üzerine tartışma yapıldı. Katılımcıların bazıları işletmecilerin kendi alanlarında kalmaları gerektiğini savunurken, bazı katılımcılar da cep telefonu işletmecilerinin de bu yönelimi sağlayacak ekosistemin yaratılması sürecinin içinde yer alması gerektiğini ifade ettiler. İsmail Hakkı Polat ise cep telefonu işletmecisinin piyasa yapıcı olması gerektiğini, şebeke üzerine ne kadar bağlantılı iş ortaya çıkarsa o kadar gelişim olabileceğini, bu nedenle cep telefonu işletmecilerinin buna yönelik politikaya sahip olarak bu stratejiyi yayıp insanları da bu yönde geliştirmek zorunda olduğunu savundu.

Oturumu yöneten EMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyesi Tayfun İşbilen ise, "Dijital dönüşüm, çok önemli bir konu. Yani bu kadar çok şeyle uğraşıyoruz, bu kadar data, bu kadar teknoloji, bu kadar mühendis var; ama insanlar bu dijital kültürü oluşturmadığı sürece sıkıntı yaşıyor. Biz EMO'da da bunu yapmaya çalışıyoruz. Yani birtakım yöntemlerle, birtakım araçlarla, yeni teknoloji kullanmakla ve insanların yeni teknoloji kullanma alışkanlıklarını değiştirerek, dijital dönüşüm yaratmak gibi bir derdimiz var" diye konuştu. ■